

DRAGUTIN CIOTTI

- ZABORAVLJENA

HRVATSKA OLIMPIJSKA

MEDALJA

Tekst: EDUARD HEMAR

Nakon 82 godine od osvajanja olimpijske medalje i 36 godina od smrti, konačno je otkriveno i potvrđeno da je Dragutin Ciotti prvi športaš koji je kao član hrvatskog kluba osvajač olimpijske medalje iz Jugoslavije, te je time uvršten u velikane hrvatskog športa, na mjesto koje s punim pravom zaslužuje

Povijest nastupa Hrvata na Olimpijskim igrama počinje 1900. u Parizu kada je Milan Neralić, časnik Austro-ugarske vojske rođen u Slunju, na drugim igrama modernog doba osvojio srebrnu medalju u mačevanju nastupajući za reprezentaciju Austrije čiji je Hrvatska tada bila sastavni dio. Bio je to prvi nastup jednog hrvatskog športaša i prva osvojena medalja. Danas je to opće poznata i prihvaćena činjenica. No, tko je sljedeći hrvatski športaš nosilac olimpijske medalje odnosno prvi u Jugoslaviji i kada je to bilo?

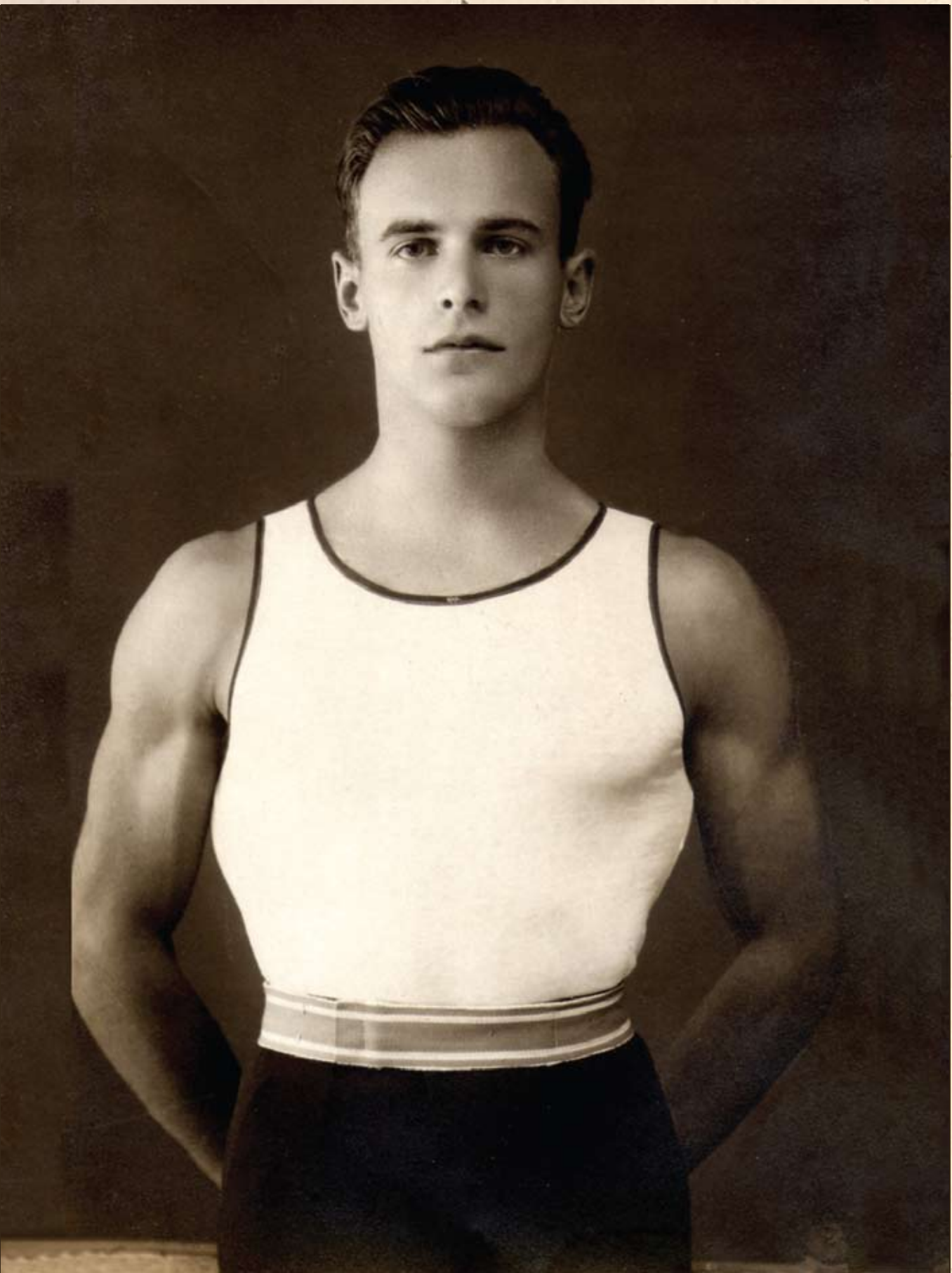
Stvaranjem neovisne hrvatske države i samim time i samostalnog hrvatskog športa, krenulo se s objavljivanjem imena hrvatskih športaša koji su za vrijeme Jugoslavije za tadašnju zajedničku državu nastupali na Olimpijskim igrama i drugim natjecanjima i osvajali medalje. Ta svojevrsna revizija hrvatske športske ostavštine iz jugoslavenskog razdoblja nikada do kraja nije provedena.

Zbog toga je do danas bilo poznato i prihvaćeno mišljenje

da do 1948. i olimpijskih igara u Londonu hrvatski športaši nakon Neralića više nisu osvajali olimpijske medalje ako ne računamo hrvatsko iseljeničtvo.

U Londonu je dakle 1948. godine Ivan Gubijan osvojio srebrnu medalju u bacanju kladiva. Gubijan je bio predratni član bjelovarskog sokola i kasnije atletičar HAŠK-a. Nakon rata je, kao i mnogi drugi hrvatski športaši, postao član člana vojnog kluba CDJA Partizan. Na istim igrama, nogometna reprezentacija FNR Jugoslavije također osvaja srebrnu medalju. U toj je nogometnoj momčadi od 22 igrača njih 12 poteklo u hrvatskom nogometu, ali je samo sedam igrača došlo na igre iz hrvatskih klubova (Božo Broketa, Zvonimir Cimermančić, Ivan Jazbinšek, Ratko Kacian, Frane Matošić, Bernard Vukas i Franjo Wolf). Preostalih pet Hrvata nastupili su kao članovi već spomenutog CDJA Partizan (Stjepan Bobek, Miroslav Brozović, Zlatko i Željko Čajkovski, Franjo Šoštarić).

Prema do sada dostupnim podacima ispalo bi da su Hr-

vati čekali na sljedeću olimpijsku medalju gotovo 50 godina (od 1900. do 1948.) i da je njih 13 u Londonu nastavilo tamo gdje je stao Milan Neralić - istina sada pod zastavom druge države. No, ipak nije bilo tako...

Spletom okolnosti, Dragutin Ciotti, predmet ovog istraživanja, više od 80 godina bio je smatran najprije jugoslavenskim, a kasnije zbog specifičnih okolnosti - slovenskim športašom, dok su njegovo pravo porijeklo i vezanost za hrvatski šport ostali skriveni od očiju javnosti, ali i povjesničara sporta.

Ovo je stoga priča o zaboravljenom ili još bolje - do sada neotkrivenom velikanu hrvatskog športa - prvom osvajaču olimpijske medalje koji je potekao iz hrvatskog kluba, kao i članovima njegove nezaboravne generacije i prema mišljenju autora ovoga teksta, po mnogočemu nikad nadmašene športske vrste Jugoslavenskog sokola pod vodstvom dr. Viktora Murnika.

Sedam Slovenaca i - Ciotti

Dragutin Ciotti rođen je u Sušaku 19. listopada 1905. godine, kao sedmo od desetero djece, od oca učitelja, Talijana Giuseppea Ciottia i majke Hrvatice Albine Ciotti rođene Blečić. Njegovo djetinstvo i ranu mladost obilježili su burni događaji uzrokovani najprije Prvim svjetskim ratom, a kasnije najezdom talijanskog nacionalizma koja je dovela do pripojenja Rijeke Italiji i stvaranja novog grada Sušaka koji je ostao u sastavu Jugoslavije pa samim time i Hrvatske.

Kako je bio veliki zaljubljenik u gimnastiku, 1922. godine primio je jugoslavensko državljanstvo kako bi mogao nastupiti na Prvom jugoslavenskom sletu u Ljubljani. Od te godine sudjelovao je na svakom župskom i saveznom natjecanju. Prigodom natjecanja triju župa "Rijeka", "Novo Mesto-Karlovac" i "Zagreb" (održanog 1. lipnja 1925. u Karlovcu) osvojio je 1. mjesto u tzv. višem odjelu. Na Međusletskom natjecanju Jugoslavenskog sokolskog saveza u Beogradu 28. lipnja 1925., bio je osmi u višem odjelu. Iza toga vježbao je još intenzivnije i marljivije, a pred nastup na VIII. svesokolskom sletu u Pragu 1926., tako da je na tom sletu bio jedan od najboljih naših vježbača. Taj njegov uspjeh nije ostao nezapažen u sokolskim redovima, pa je 1928. od Jugoslavenskog sokolskog saveza izabran za člana jugoslavenske olimpijske vrste.

Treba znati da je od stvaranja Kraljevine SHS 1918., jedini šport u kojem je nova država imala najvišu međunarodnu kvalitetu bila upravo gimnastika, a tek desetak godina kasnije postat će to i veslanje. Velika tradicija Hrvatskog i Slovenskog sokola još od kraja 19. stoljeća, iznimno veliki broj članova te odlična organiziranost i stručno vodstvo

predvođeno ocem tjelesnog odgoja u Sloveniji dr. Viktorom Murnikom, dovelo je do toga da je Ljubljana 1922. dobila organizaciju Svjetskog prvenstva kao prvi grad u novoj državi. Od tada pa do početka tridesetih godina (kada je došlo do postupnog slabljenja sokolstva uvjetovano političkim razlozima), jugoslavenska reprezentacija bila je među tri najuspješnije reprezentacije na svijetu.

U takvim okolnostima izboriti se za nastup u gimnastičkoj vrsti za olimpijske igre bio je izniman pothvat koji kasnije (sve do II. svjetskog rata) nije uspio više niti jednom hrvatskom gimnastičaru, odnosno sokolu.

Na OI u Amsterdam 1928. godine, otputovalo je 8 gimnastičara. Sedam Slovenaca - Leon Štukelj, Josip Primožič, Edvard Antosijević, Boris Gregorka, Anton Malej, Janez Porenta, Stane Derganc te jedan Hrvat - Dragutin Ciotti. Činjenica da je bio jedini Hrvat u izabranoj vrsti i njegovo neslavensko prezime doveli su do toga da se mislilo da je i on Slovenac.

O kakvoj je iznimnoj vrsti bilo riječ, govore podatci što su sve članovi te reprezentacije osvojili u svojim karijerama. Najpoznatiji među njima, Leon Štukelj, proglašen je najznačajnijom osobom 20. stoljeća u Sloveniji. Osvojio je 6 olimpijskih i 14 svjetskih medalja. Bio je olimpijski po-

bjednik u pojedinačnom višeboju 1924. u Parizu, a samo zbog pravila da se na svjetskim prvenstvima (za razliku od olimpijskih igara) u višeboju gimnastičari natječu i u atletici i u plivanju gdje je bio nešto slabiji, nije osvojio i naslov pojedinačnog svjetskog prvaka u višeboju.

Dodatnu slavu je stekao u visokim godinama života kao najstariji olimpijac na svijetu i počasni gost na olimpijskim igrama u Atlanti 1996. kada je svojom vitalnom pojavom u 97. godini života oduševio cijeli svijet.

Josip Primožič Tošo bio je pojedinačni svjetski prvak u višeboju 1930., nosilac dvije olimpijske medalje i četverostruki svjetski prvak u Luksemburgu 1930., što kasnije nije uspjelo niti jednom športašu sa ovih prostora. Stane Derganc Verigar osvojio je dvije olimpijske i 4 svjetske medalje i prvi je jugoslavenski športaš koji je zbog svojih iznimnih fizičkih predispozicija bio model za poštansku marku. Boris Gregorka, tada najmlađi član reprezentacije, kasnije će kao trener otkriti Miroslava Cerara i biti do kraja života iznimni športski pedagog i povjesničar sokolstva.

Nažalost, neki od članova imali su i tragičnu sudbinu.

Olimpijsko odličje Dragutina Ciottija osvojeno u Amsterdamu

Sve do nedavno bilo je prihvaćeno mišljenje da do 1948. i olimpijskih igara u Londonu hrvatski športaši nakon Milana Neralića više nisu osvajali olimpijske medalje ako ne računamo hrvatsko iseljeništvo...

Anton Malej, standardni član reprezentacije na Svjetskom prvenstvu 1930., pao je sa sprave za vrijeme nastupa i od zadobivenih ozljeda umro. Janez Porenta strijeljan je kao talac od Talijana za vrijeme Drugog svjetskog rata...

Koliko je sokolstvo u Jugoslaviji, odnosno Sloveniji, bilo jako u to vrijeme govori i podatak da dvostruki svjetski prvak u pojedinačnom višeboju 1922. i 1926. i objektivno prvo veliko ime jugoslavenskog športa, Peter Šumi poduzetnik iz Kranja, koji je bio suosnivač čuvenog poduzeća "Sava", uopće nije otputovao u Amsterdam kao natjecatelj, nego samo kao sudac. Izabrana vrsta bi sa njime bila i ozbiljniji kandidat za zlatnu medalju...

Bronca u momčadskom višeboju

U momčadskom višeboju na kraju su zauzeli treće mjesto i osvojili brončanu medalju iza Švicarske i Čehoslovačke, a ispred Francuske, Finske, Italije, SAD i Nizozemske - tada vodećih gimnastičkih zemalja. U pojedinačnom višeboju, Dragutin Ciotti zauzeo je 45. mjesto u konkurenciji 88 natjecatelja, a najbolji rezultat postigao je na krugovima gdje je ostvario 37. mjesto. Štukelj je bio treći, a Primožič četvrti u pojedinačnom višeboju, a osvojene su i tri medalje na spravama - Štukelj zlato na krugovima, Primožič srebro na ručama i Derganc broncu u skoku preko konja.

Na povratku s olimpijskih igara priređen im je veličanstveni doček, a Dragutin Ciotti vratio se na svoj Sušak. Samo dvije godine kasnije, 1930., drugi Sušaćanin Rafajlo Ban bit će član gimnastičke vrste na SP u Luksemburgu i momčadski osvojiti također brončanu medalju.

Bila je to prva medalja na svjetskom prvenstvu koju je osvojio jedan Hrvat, uz srebro hazenašica na Svjetskim ženskim igrama iste godine u Pragu. Tako Sušaku s velikim zakašnjenjem priznajemo prve osvojene medalje za hrvatski šport - na Olimpijskim igrama i Svjetskom prvenstvu. Naravno, treba spomenuti i veslače splitskog "Gusara" s prvim medaljama s europskog prvenstva...

Dragutin Ciotti je u međuvremenu završio gimnaziju, ali zbog prerane smrti roditelja preuzeo je skrbništvo nad malodobnim bratom i sestrom, te se umjesto odlaska na studij, zaposlio u tvrtci veletrgovine drvom "Vilhar". Gimnastika

koju je toliko volio zbog skrbi za obitelj više nije bila u prvom planu. Nakon stečenog iskustva osnovao je vlastitu tvrtku "Ciotti & drug". Po završetku Drugog svjetskog rata, nakon što više nije smio imati svoju privatnu tvrtku, zaposlio se u "Jugodrvu" - poduzeću za izvoz drva, te je od 1948. do 1950. godine bio njihov predstavnik u Milanu. Vrativši se dobiva mjesto u špediterskom poduzeću "Transjug" koje osniva odjel za trgovinu drvom. Nakon što se u Rijeci osnovalo poduzeće "Exportdrvo", postavljen je za komercijalnog direktora, gdje ostaje do umirovljenja 1970. g.

Olimpijski komitet Jugoslavije sjetio ga se 1969. povodom 50. godišnjice osnivanja, i dodijelio mu zlatnu plaketu i značku. Bio je i u kontaktu sa svojim nekadašnjim sokolima, pa mu je Leon Štukelj pisao i nekoliko mjeseci prije smrti. Cijeli život ostao je u športskom okruženju, pa se tako privatno na Sušaku družio sa roditeljima hrvatskog olimpijca Zdravka Čire Kovačića, a po supruzi Mariji Miri Kurtini bio je u rodbinskoj vezi i s hrvatskim vaterpolskim olimpijcem Ivanom Jobom Kurtinijem.

Imao je dvije kćeri - Miru rođ. 1932., udanu Laškarin, i Nevu rođ. 1939. godine udanu Razmilić - s kojima je sretno zajednički živio do smrti 17. ožujka 1974. godine. Njegova obitelj i nasljednici još čuvaju najvrjednije stvari iz njegove športske ostavštine, pa tako i olimpijsku medalju iz Amsterdama i druge vrijedne nagrade i priznanja.

Prošlo je 82 godine od osvajanja olimpijske medalje i 36 godina od smrti Dragutina Ciottija, no on je danas ponovo među nama, jer je konačno dobio mjesto koje mu pripada u galeriji velikana hrvatskog športa.

Autor se zahvaljuje dr. Tomažu Pavlinu, profesoru povijesti športa na fakultetu u Ljubljani, Zdravku Čiri Kovačiću u legendi hrvatskog športa sa Sušaka te nasljednicima Dragutina Ciottija na pomoć i u istraživanju njegove biografije.

LITERATURA I IZVORI:

Enciklopedija fizičke kulture I i II, Zagreb, 1975. -1977.
Z. Jajčević, Olimpizam u Hrvatskoj, Zagreb, 2007.
M. Racić, T. Levovnik, Naši olimpijci, Ljubljana 2008.
Arhiva Neve Ciotti - Razmilić, Sušak - Rijeka
Osobna arhiva autora, Zagreb